

Bijlage moties en toezeggingen Bewegen en gezondheid

Gezondheidscampagne

De minister voor LZS heeft met de brief over het (Top)sportbeleid 2022 en verder toegezegd u te informeren over de vervolgcampagne "Fit op jouw manier".¹ Van half september tot half november 2022 is de landelijke publiekscampagne 'Fit op jouw manier' weer te zien. De campagne inspireert en motiveert mensen met een concreet handelingsperspectief in kleine stapjes hun gedrag te veranderen en zo te werken aan een gezonde leefstijl. Tips op het gebied van bewegen, voeding, en mentale gezondheid staan centraal. De campagne bestaat onder andere uit twee tv-commercial, diverse radiospots, outdoor reclame, online social media-inzet, en een PR-activatie. Alle media-uitingen spelen in op tijdstippen en op locaties waar en wanneer mensen (on)gezonde keuzes maken. Op de site fitopjouwmanier.nl staat een tipgenerator waar iedereen eindeloos kan zoeken naar de tip die bij hem/haar past. Deze toezegging is hiermee afgedaan.

Inzet van bewegen binnen de aanpak van Volksziekten.

In de Beweegbrief van 24 juni 2022² hebben wij toegezegd u nader te informeren over de beoogde invulling van de besteding van de Coalitiemiddelen voor onderzoek naar en de aanpak van alzheimer, obesitas en kanker ontvangen. Op 14 oktober jl. heeft u de brief hierover³. Deze toezegging is hiermee afgedaan.

Initiatieven die bijdragen aan sport en bewegen op andere departementen

Met de motie van Van Dijk c.s. heeft u op 7 juli jl. verzocht om de initiatieven die andere departementen nemen die bijdragen aan sport en bewegen in beeld te brengen en aan u te rapporteren⁴. De volgende tabel geeft de initiatieven die tot nu toe in beeld zijn gebracht weer.

Beleidsinitiatief	Korte omschrijving	Departement
Leefomgeving		
Agenda Fiets / Tour de Force	Tour de force is het samenwerkingsverband van overheden, marktpartijen, maatschappelijke organisaties, kennisinstututen en platforms die zich inzetten voor de fiets in Nederland.: 20 procent meer fietskilometers in 2027 tov 2017. Belangrijke actie is om gemeenten te stimuleren om fietsgebruik in de omgevingsplannen en omgevingsvisies op te nemen.	IenW
Nationaal toekomstbeeld fiets	Hoofdpijnen van het Nationaal Toekomstbeeld Fiets zijn in april 2022 vastgesteld. IenW werkt hierin samen met provincies/gemeenten om te komen tot een landelijk dekkend fietsnetwerk.	IenW
Fietsstimulering: Kies de fiets	Een van de 4 fietsambities deze kabinetsperiode is 100.000 extra forenzen op de fiets. Door samenwerking met regionale werkgeversnetwerken die inzetten op fietsstimulering. Onder het motto van de landelijke campagne kies de fiets roept IenW alle organisaties in Nederland op om 10% meer forenzen op de fiets te krijgen. 22 fietsambassadeurs laten zien hoe werkgevers medewerkers stimuleren te fietsen.	IenW, VWS
Fietsinfrastructuur	Structuurvisie infrastructuur en ruimte met fietsstallingen station. Bouw van nieuwe en betere stallingen bij stations. Actieplan fiets parkeren Fietsinfrastructuur als onderdeel van MIRT-projecten (routes, tunnels, bruggen etc.)	IenW
Strategisch plan verkeersbeleid tbv veilig bewegen	Voor onze gezondheid, ons welbevinden en ons sociale leven is het belangrijk om zo lang mogelijk zelfstandig mobiel te blijven. Dit plan inspireert, stimuleert en ondersteunt betrokken partijen, zoals medeoverheden, maatschappelijke organisaties (zoals VVN, Fietsersbond, CBR en ANWB) bij hun inzet voor de verkeersveiligheid van ouderen.	IenW

¹ Kamerstukken II 2021/22, 30234, nr. 304

² Kamerstukken II 2021/22, 30234, nr. 302

³ Kamerstukken II 2022/23, 32792, nr. 642

⁴ Kamerstukken II 2021/22, 30234, nr. 309

Veilig slim en duurzaam (programma beter benutten)	Met dit programma werken Rijk, regio en bedrijfsleven samen om de bereikbaarheid in de drukste regio's over weg, water en spoor te verbeteren. Het verbeteren van de fietsinfrastructuur kan deel uitmaken van de deze aanpak, net als regionale snelfietsroutes en het realiseren van voldoende en kwalitatief goede fietsparkeervoorzieningen bij stations.	IenW
Doortrappen	Landelijk programma om op lokaal niveau tot uitvoering te brengen door provinciale, regionale en lokale overheden en diverse lokale partners. Centraal staat een lerende aanpak om gedrag en bewustwording van fietsende ouderen (60+) in het verkeer te beïnvloeden en de verkeersveiligheid te vergroten.	IenW
Active living	Innovatieprogramma gericht op het stimuleren van bewegen in een gezonde leefomgeving. Het gaat om het voorbereiden, uitvoeren en monitoren van experimenten gericht op het stimuleren van een actieve leefstijl in de praktijk.	VWS, IenW en BZK
Platform Ruimte voor lopen	LNV is partner in het platform Ruimte voor Lopen. Dit is een netwerk van overheden, kennis- en onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Het platform is een plek voor uitwisseling en samenwerking met als doel om wandelen te stimuleren. Hiervoor wordt ook gewerkt aan diverse projecten. Staatsbosbeheer levert middels het programma Groene Metropool de nieuwste ecologische kennis. Op dit moment telt het platform 55 partners.	IenW, VWS, BZK, LNV
Agenda stad: City deal ruimte voor lopen	Met de City Deal Ruimte voor Lopen committeren gemeenten, rijksoverheid en maatschappelijke partijen zich om de komende 4 jaar te gaan experimenteren met loopbeleid in een stedelijke omgeving. In totaal zijn 28 partijen aangesloten.	BZK, IenW, VWS
Leefbaarheid en veiligheid	Programma is gericht op het op orde brengen van de leefbaarheid en veiligheid van de meest kwetsbare gebieden in Nederland in 15-20 jaar tijd en het perspectief voor bewoners te verbeteren. Een actie is om lokale aanpak op mentale gezondheid, leefstijl en sport en bewegen wordt versterkt.	BZK, OCW, SZW, J&V, VWS
Groen in en om de stad	BZK, LNV, IenW, en VWS werken samen om het groen in en om de stad te versterken. Doel is leefbaarheid en gezondheid alsmede herstel van de biodiversiteit en aanpak van klimaatadaptatie. Er wordt ingezet op een integrale aanpak vanwege het versterkende effect van groen op andere beleidsopgaven (waaronder het werken aan een beweegvriendelijke en gezonde leefomgeving). De programmatische aanpak groen in en om de stad werkt aan het stimuleren van deze integrale aanpak door kennisverspreiding en ontwikkeling, kaders en normen, en onderzoek naar naturebased solutions en de financiering van groen. Meest relevante inspanning die een bijdrage levert aan het behalen van de beweegnorm is het groennormenonderzoek dat op dit moment door de Wageningen University & Research en het PlanBureau voor de Leefomgeving wordt uitgevoerd.	BZK, LNV, IenW, VWS
Mooi Nederland	We zijn begonnen aan de grote verbouwing van Nederland. De urgente maatschappelijke opgaven hebben allemaal grote ruimtelijke impact: het woningtekort, de kwaliteit van de natuur, de transitie van de landbouw, de verduurzaming van de energievoorziening. We willen een mooier, gezonder, duurzamer, welvarender en aantrekkelijker Nederland. Programma Mooi Nederland stelt het ontwikkelen van ruimtelijke kwaliteit centraal, waarbij sectorale opgaven worden geïntegreerd in gecombineerde oplossingen. Bewegen is onderdeel van thema 1 Groen en gezond leven in de stad (onderdeel van perspectief C Leefbare steden en regio's). Het gaat over meer ruimte voor natuur, bewegen en ontmoeten. Groene en gezonde netwerken in de stad zijn een noodzakelijk element in het leefbaar houden van steden in de toekomst, de ruimte is beperkt en vraagt om combinatie van functies. Netwerken voor o.a. voetgangers en fietsers inclusief verbindingen met het buitengebied zijn er daar onderdeel van.	BZK
Programma Nationale parken	Een van de doelen van het programma Nationale Parken Nieuwe Stijl is om mens en natuur te verbinden – dat betekent een bezoek brengen, natuur beleven, in beweging komen (lopen en fietsen). LNV draagt daar onder andere aan bij met financiële ondersteuning van IVN Natuureducatie. IVN organiseert voor	LNV

	verschillende doelgroepen de communicatie voor de parken en verzorgt educatie in de parken en stimuleert bewegen.	
Gezonde en groene leefomgeving	Programma voor het ontwikkelen van instrumenten waarmee gezondheid kan worden meegewogen en meegenomen in ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Daarnaast gaat het om concrete toepassingen op lokaal niveau.	LNV, VWS
Natuurlijk Kapitaal	LNV stimuleert kennisontwikkeling en -toepassing op het gebied van de ecosysteemdienst 'naturrecreatie' via instrumenten zoals Natuurlijk Kapitaalrekeningen, de Atlas Natuurlijk Kapitaal en de Groene Batenplanner. Met deze informatie kunnen overheden, bedrijven en burgers beter rekening houden met de impact op en het duurzaam gebruik van deze ecosysteemdienst, bijvoorbeeld bij besluitvorming over maatregelen met betrekking tot ruimtelijke inrichting en gebiedsontwikkeling. Daarmee wordt de kans groter dat besluiten bijdragen aan zowel natuurinclusiviteit als beweging	LNV
Spin off project Groene Leefstijl	Doormiddel van een stimuleringssubsidie van LNV is door Alles is gezondheid tussen 2019- 2021 het project 'Groene Leefstijl in de eerste lijn' uitgevoerd. Er is een analyse gemaakt en materiaal ontwikkeld om met name huisartsen te stimuleren om natuur in hun werkwijze van voorlichten, verwijzen en begeleiden te integreren bij patiënten met leefstijlgerelateerde klachten, zoals overgewicht, diabetes, CVRM (=hart en vaatziekten), depressie en SOLK (=somatisch onverklaarbare lichamelijke klachten). Bewegen, ontmoeten en ontspannen in de natuur staat hierbij centraal.	Alles is Gezondheid, LNV
Beweegvriendelijke schoolomgeving	De aanpak Veilige Beweegvriendelijke Schoolomgeving maakt zich hard voor een schoolomgeving die uitnodigt om te bewegen en die een goede gezondheid bevordert. Bij een succesvolle aanpak kiezen basisschoolkinderen en hun ouders voor een gezonde, actieve manier om zich te verplaatsen van huis naar school, zoals lopen of fietsen. Fietsersbond en Wandelnet streven naar structurele samenwerking tussen JOGG, gemeenten en scholen voor het realiseren van loop- en fietsvriendelijke schoolomgevingen.	VWS, IenW
Onderwijs		
School & Omgeving	<i>School en omgeving</i> heeft als doel meer kansengelijkheid in talentontwikkeling voor leerlingen in het PO en VO. Door het aanbieden van buitenschools aanbod aan leerlingen in bv sport, cultuur, techniek of huiswerkbegeleiding. Dit aanbod moet passen bij de lokale behoefte en omgeving, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen, ongeacht hun thuissituatie of omgeving. Daarnaast helpt het hen om vaardigheden te ontwikkelen voor meer kansengelijkheid in het onderwijs en een gelijkwaardige deelname aan de maatschappij.	OCW, VWS, SZW, BZK en J&V
Invoering urennorm bewegingsonderwijs	Vanaf schooljaar 2023/2024 moeten alle scholen in het PO verplicht aan alle groepen minimaal twee lessen per week bewegingsonderwijs geven (totaal 90 minuten). Deze lessen moeten gegeven worden door een vakleerkracht of bevoegde groepsleerkracht. De wettelijke bepaling is enorm belangrijk om de motorische ontwikkeling van kinderen te blijven stimuleren en om kinderen gezond op te laten groeien.	OCW
Platform Bewegend leren	Dit platform wordt een vindplek, met informatie over verschillende programma's en aanbieders op het gebied van bewegend leren.	OCW, VWS
Subsidie Impuls en Innovatie Bewegingsonderwijs	Vanaf schooljaar 2023/2024 zijn scholen uit het (speciaal) basisonderwijs verplicht om minstens 2 lessen bewegingsonderwijs per week te verzorgen. De subsidieregeling <i>Impuls en Innovatie Bewegingsonderwijs</i> ondersteunt scholen die meer bewegingsonderwijs willen geven. Scholen kunnen deze subsidie gebruiken om de verplichte twee uur te halen, om extra lessen te geven of om bewegen door de schooldag heen te stimuleren.	OCW
Koningsspelen	De Koningsspelen zijn een sportief Oranjefeest waar gemiddeld 1,2 miljoen kinderen afkomstig van 6.000 scholen in het primaire onderwijs in Nederland, het Caribisch deel van het	OCW, VWS

	Koninkrijk en Nederlandse scholen in het buitenland aan meedoen. Daarnaast wordt er op dezelfde dag ook aandacht besteed aan gezonde voeding door in samenwerking met Jumbo een "koningsontbijt" aan te bieden.	
Gezonde school	Gezonde School is een programma dat onderwijsprofessionals helpt om een gezonde leefstijl op school vanzelfsprekend te maken. Sport en bewegen is hierin een van de thema's waar scholen mee aan de slag kunnen. Wanneer een school actief sport en bewegen binnen de schoolsetting stimuleert kan een school het sport en bewegen vignet ontvangen, waarmee zij ook kunnen communiceren richting kinderen en ouders. In 2021 hadden 901 scholen die met de Gezonde School aanpak werken een vignet op het thema sport en bewegen. Nieuwe jaarplan voor komend jaar richt zich meer op het bereiken van PO/MBO.	VWS, OCW, LNV en SZW
Gezonde Kinderopvang	Met Gezonde Kinderopvang werken kinderopvangorganisaties structureel aan een gezonde leefstijl van kinderen en deskundigheid van pedagogisch medewerkers. De partners van Gezonde Kinderopvang zijn landelijke kennis- en onderzoeksinstituten welke samenwerken samen in het programma, ondersteund door branche- en koepelorganisaties. Alle kinderopvangorganisaties die zich aanmelden voor gezonde kinderopvang ontvangen een scholing en praktische aanpak op verschillende leefstijlthema's. Bewegen in de dag van kinderen brengen is een stevig onderdeel van deze scholing. Na het volgen van de scholing gaat een Gezonde Kinderopvangorganisatie structureel aan de slag om de gezondheid en gezonde leefstijl van kinderen te bevorderen. Meermaals per jaar hebben kinderopvang organisaties de mogelijkheid tot het volgen van bijscholingen op het thema bewegen.	VWS, SZW
Werk		
Vitaal Bedrijf	Het programma Vitaal Bedrijf ondersteunt ondernemers naar een vitale toekomst. Het programma biedt, samen met experts, een overzicht van wat werkt en wat niet om vitaliteit in de werksetting te vergroten. Ook wordt al het beschikbare aanbod bij elkaar gebracht om ondernemers handelingsperspectief te geven. Sport en bewegen is hierin een van de thema's van het programma.	SZW, VWS
Werken in beweging	Fietzersbond en Wandelnet hebben een platform ontwikkeld waarop kennis, inspiratie, tools en aanbieders worden gedeeld met werkgevers om het werkgevers makkelijker te maken om hun werknemers te faciliteren en activeren tot meer lopen en fietsen naar en tijdens het werk. Dit wordt hiermee een onderdeel van hun aanpak tot vitaal werkgeverschap, en het mainstream maken van lopen en fietsen naar en tijdens het werk.	VWS, IenW
Programma preventie beroepsziekten	Vanuit het Programma Preventie Beroepsziekten stimuleert het ministerie van SZW dat werkgevers en werkenden aan de slag gaan met meer bewegen tijdens het werk. Goede voorbeelden van hoe dit in de praktijk kan worden toegepast, worden verzameld en verspreid via het Arboportaal. Onderdeel van het programma is de campagne 'Zet ook de stap', gericht op elk halfuur even bewegen met onder meer de uitdaging van de Nationale Beweegminuut.	SZW
Overig		
Brede regeling combinatiefunctie	Sinds 2008 kunnen gemeenten met cofinanciering van het Rijk functionarissen inzetten die sport of cultuur combineren met ten minste één andere sector zoals onderwijs, zorg, welzijn of het bedrijfsleven. Het doel van deze landelijke regelingen is Nederlanders te motiveren voor deelname aan sport en/of cultuur.	OCW, VWS
Sam& samenwerkingsverband, Jeugdfonds Sport & Cultuur	Sam& voor alle kinderen is een samenwerkingsverband van Leergeld Nederland, Stichting Jarige Job, Nationaal Fonds Kinderhulp en Jeugdfonds Sport & Cultuur. Samen zetten deze fondsen zich in om kinderen te ondersteunen die opgroeien in een gezin met weinig financiële middelen. Dit doen zij door allerlei voorzieningen te bieden op het gebied van o.a.	SZW

	educatie, sport, cultuur, het vieren van een verjaardag en vrije tijd. Deze inzet draagt bij aan sport en bewegen onder kinderen in armoede.	
Alleen jij bepaalt wie je bent	"Alleen jij bepaalt wie je bent" (AJB) is een erkende effectieve preventieve gedragsinterventie die minimaal 2 jaar duurt, waar onder meer teamsport (voetbal, basketbal of honkbal) als middel wordt ingezet. AJB heeft als doel het voorkomen van de ontwikkeling van overlastgevend en/of delinquent gedrag en het verminderen van dit reeds aanwezig gedrag. Dit wordt bereikt door het versterken van beschermende factoren en het verkleinen van risicofactoren ten aanzien van overlastgevend en/of delinquent gedrag bij jongeren van 12-18 jaar, die onderwijs volgen aan een praktijkschool of de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg van het VMBO.	JenV
Werk via Sport	In het landelijke DJI-Project 'Werk via Sport' wordt sinds 2015 een koppeling gemaakt tussen sporten tijdens de detentie en de sportwereld na detentie. In 7 jaar tijd nemen of namen er 527 gedetineerden deel. Landelijk wordt samengewerkt met ongeveer 50 sportverenigingen. Een sportclub is vaak een warm nest en biedt sportmogelijkheden, een nieuw (schoon) sociaal netwerk en mogelijkheden richting betaald werk via het netwerk van de club aan.	JenV (DJI)

Kennisplatform beweegvriendelijke omgeving

De minister voor LZS heeft met de brief over het (Top)sportbeleid 2022 en verder toegezegd uw Kamer in het najaar van 2022 te informeren over het platform over de beweegvriendelijke omgeving waarin bestaande kennis en de praktische ondersteuning gebundeld wordt, zodat gemeenten makkelijker en met betere onderbouwing keuzes kunnen maken⁵. Via de website van het Kenniscentrum Sport en Bewegen is een verscheidenheid aan informatie beschikbaar om te komen tot een beweegvriendelijke inrichting van de omgeving. Hierbij wordt ook specifiek aandacht besteed aan de rol en behoeften van gemeenten. Hiermee beschouw ik de toezegging als afgehandeld.

Rijke Schooldag (School en Omgeving) en betrokkenheid sportverenigingen

Op 30 juni jl. heeft de staatssecretaris van VWS een gesprek gevoerd met minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs over de maatregel Rijke Schooldag, wat momenteel als subsidieregeling School en Omgeving loopt. Dit gesprek komt voort uit het Commissiedebat Leefstijlpreventie van 24 maart 2022 waarin is toegezegd in gesprek te gaan met minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs over de uitwerking van de Rijke schooldag en de relatie met sportverenigingen en u hierover te informeren.

De bewindspersonen zijn het erover eens dat alle kinderen een gezonde start verdienen, waar zij hun hele leven lang van kunnen profiteren. Dit vereist niet alleen inzet van ouders, verzorgers of leerkrachten maar van ons allemaal. Het kabinet heeft als doel een gezonde generatie in 2040 met een focus op de jeugd door sport, voeding en bewegen. Hiervoor is een brede aanpak nodig waarbij we gezonde keuzes aanmoedigen en ongezonde keuzes ontmoedigen. Zo stimuleert het kabinet sport en bewegen om zo de gezondheid van jong en oud te bevorderen. Sportverenigingen spelen daarbij een belangrijke rol. Veel kinderen komen al op vroege leeftijd op sportverenigingen in aanraking met sport en bewegen wat een gezonde basis legt voor hun latere leven. Om zoveel mogelijk kinderen die basis mee te kunnen geven is het van belang dat scholen en sportverenigingen elkaar op dit vlak versterken. Er is dan ook volle overeenstemming op de intentie tot nadere samenwerking, zowel op de inhoud als in het leren van elkaar vanuit bestaande goede interventies, programma's en regelingen en deze zo goed als mogelijk op elkaar te laten aansluiten waar dat kan, ook met betrekking tot kennisoverdracht aan de doelgroep.

Vanuit een ambtelijke interdepartementale werkgroep School en Omgeving krijgt de samenwerking momenteel concreet vorm en wordt bestaande kennis en ervaring met het optuigen, uitwerken en monitoren van lokale coalities vanuit sportakkoord maar ook vanuit het jeugd- en preventiedomein actief gedeeld. Ook met de bestaande programma's (Gezonde School,

⁵ Kamerstukken II 2021/22, 30234, nr. 304

JOGG, Gezonde Basisschool van de Toekomst en de Buurtsportcoachregeling) ligt er reeds een basis aan kennis, kunde, tools, lokale samenwerking en capaciteit om, met name voor de nieuw te starten gebieden, op weg te helpen met het vormen van een plan en een uitvoeringsprogramma op het gebied van sport, cultuur, welzijn, preventie en jeugd.

Om de verbinding te maken met de lokale sport, is het van belang om de lokale sportservices organisaties en sportaanbieders zo goed mogelijk aan te haken bij de onderwijsinstellingen die meedoen met School en Omgeving. Naast NOC*NSF en de leden van het Platform Ondernemende Sportaanbieders is ook de Nationale jeugdcoalitie bestaande uit LKCA, NOC*NSF, Scouting NL, Kunstbende, Sociaal Werkend NL, VSG en Jantje Beton en ondersteund door kennisinstaties als het Mulier Instituut, Nji en Jeugdfonds sport en cultuur een netwerk voor de scholen. We signaleren dat deze partijen bekend zijn met het programma, zo heeft NOC*NSF een projectleider School en Omgeving aangesteld die de behoefte lokaal in kaart brengt. Genoemde partijen weten in verschillende mate de weg te vinden naar de scholen. Met alleen al de sportsector aan 40.000 sportclubs en de cultuursector met 10.000 verenigingen/organisaties maakt het de verbinding met scholen heel dichtbij.